

Helse- og omsorgsdepartementet  
Postboks 8011 Dep  
0030 Oslo

Deres ref.  
201102469

Deres dato

Vår referanse

Vår dato  
30.01.2012

### Høring – NOU 2011: 9 Økt selvbestemmelse og rettssikkerhet

Utvalget har kommet med forslag til endring i psykisk helsevernloven og pasientrettighetsloven med formål å styrke selvbestemmelsesretten og rettssikkerheten til mennesker med alvorlig psykisk lidelser. Formålet er i tillegg å forebygge og begrense bruk av tvang.

DRK er av den klare oppfatning at endring av lovverk ikke er veien å gå for å forebygge bruk av tvang. Det viktige er å øke kapasiteten og kvaliteten innen psykisk helsevern. Ved kvalitativt bedre frivillig behandling vil behovet for tvang reduseres.

DRK oppfatter at bruk av tvang gradvis er avtagende i Norge. Ut fra tilgjengelige data er også antall personer underlagt tvungent psykisk helsevern i Norge lavere i forhold til folketall enn tilfellet er i for eksempel Sverige og Danmark.

Reduksjonen i bruk av tvang har skjedd under uendret lov. DRK kan ikke se at datagrunnlaget tilsier at det er behov for endring av nåværende lov. Hensynet til EMK og evt. ratifisering av CRPD kan ivaretas av dagens lov.

Utredningen mangler viktig avveining mot foreslått endring av straffeloven § 39. Dette innebærer etter DRKs mening risiko for økt bruk av tvang, men under straffeloven. Dom til tvungent psykisk helsevern i medhold av straffeloven § 39 innebærer en "kriminalisering" av pasienter med lengre tids bruk av tvungent vern enn dagens system innebærer, med fare for tilsvarende utvikling som har funnet sted i Danmark.

Endring av hovedvilkåret fra "alvorlig sinnslidelse" til "alvorlig psykisk lidelse" uten at det rettslige innholdet endres anses uhensiktsmessig.

---

Postadresse:	Kontoradresse:	Telefon:	Hjemmeside:
Postboks 8027 Dep	Teatergt. 5	22 99 13 63	<a href="http://www.sivilrett.no">www.sivilrett.no</a>
0030 Oslo	Org. nr.	22 99 13 54	
	986 186 999	Telefaks:	E-post: <a href="mailto:drk@sivilrett.no">drk@sivilrett.no</a>
		22 99 13 01	

Et forslag om at foreliggende samtykkekompetanse/beslutningskompetanse skal tilsidesettes ved fare for andres liv og helse, vil kunne innebære at problemstillinger som for eksempel i dag ivaretas av kriminalomsorg (for eksempel akutt ruspåvirkning og alvorlig personlighetsproblematikk), vil kunne bli overført til psykisk helsevern. Konsekvenser av en slik endring er ikke redegjort for i utredningen.

DRK oppfatter at rettsvernet vil bli sterkt liberalisert med mulighet for uthuling ved forslaget om at personer uten alvorlig sinnslidelse og med beslutningskompetanse (eller tvil om dette) skal kunne holdes tilbake på tvungen observasjon dersom det blir vurdert at personen er selvmordstruet. En liberalisering vil kunne medføre økt bruk av tvang, noe som står i motsetning til formålet med foreslått endring av dagens lov. DRK er av den oppfatning at dagens lovverk ivaretar problemstillingen tilfredsstillende.

Oppsummert vil DRK anbefale dagens lov om psykisk helsevern blir videreført.

*Tarjei Rygnestad*

Tarjei Rygnestad  
leder

*for V. Olon*

Gunnar Johannessen  
nestleder, psykiatrisk gruppe